

Elin: Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto

Aika: 06.09.2023 Kello: 13:11 - 15:23

Paikka: Kokoushuone Höök, Mustasaaren terveyskeskus

Läsnäolijat:

Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Kaptens Gun	puheenjohtaja	
Näs Katarina	jäsen	esteellinen 44 §
Forth-Snellman Åsa-Britt	jäsen	
Sjöström Roberth	jäsen	
Vikström Kenth	jäsen	
Mahdi Ramieza	jäsen	
Miettinen Arja	varapuheenjohtaja	esteellinen 44 §
Hjulfors Andreas	jäsen	poistui klo 15:02, 47 §:n jälkeen
Salminen Asko	jäsen	

Poissaolijat:

Tokou Maria	jäsen
Holmstedt Simon	jäsen
Koivisto Aleks	jäsen
Luoma Kai	jäsen
Salovaara-Kero Anne	hallituksen pj.
Olsio-Tuisku Anna-Greta	vanhusneuvoston edustaja
Kinnunen Marina	hyvinvointialueen johtaja

Muut läsnäolijat:

Stenkull-Aura Ann-Christine	vammaisneuvoston edustaja	esteellinen 44 §
Åkersten Amanda	nuorisovaltuuston edustaja	
Kivioja Tuija	asiantuntija	
Eriksson Jim	asiantuntija	
Sjöström Pia-Maria	esittelijä	
Penttinen Erkki	esittelijä	Teamsin kautta klo 14 alkaen 46 §
Vähäkangas Pia	esittelijä	
Plukka Mari	esittelijä	
Sundqvist Christina	sihteeri	
West Sari	asiantuntija	Paikalla 46 §

Pykälät: 40 - 53

Pöytäkirja on allekirjoitettu ja tarkastettu sähköisesti. Allekirjoituksen todentaminen voidaan osoittaa hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmässä.

Gun Kapténs
Puheenjohtaja

Christina Sundqvist
Sihteeri

Kenth Vikström
Pöytäkirjan tarkastaja

Ramieza Mahdi
Pöytäkirjan tarkastaja

Pöytäkirja on nähtävillä yleisessä tietoverkossa: www.pohjanmaanhyvinvointi.fi

Österbottens välfärdsområde / registratur
Sandviksgatan 2–6, 65130 Vasa
registrator@ovph.fi

Pohjanmaan hyvinvointialue / kirjaamo
Hietalahdenkatu 2–6 65130 Vaasa
kirjaamo@ovph.fi

Elin: Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto

Aika: 06.09.2023 Kello: 13:11 - 15:23

Paikka: Kokoushuone Höök, Mustasaaren terveyskeskus

Asialuettelo:

Pykälä	Käsiteltävä asia	Sivu
§ 40	Kokouksen avaus, laillisuus ja päätösvaltaisuus	4
§ 41	Pöytäkirjantarkastajien valinta	5
§ 42	Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen	6
§ 43	Tilannekatsaus hyvinvointialueen ajankohtaista asioista	7
§ 44	Järjestöavustusten kriteerit vuodelle 2024	8
§ 45	Asiakastyytyväisyys ja asiakasosallisuus	10
§ 46	Osallisuussuunnitelman kommentointi	11
§ 47	Lähetekeskustelu, alueellisen hyvinvointisuunnitelman arviointi	12
§ 48	Vastaus valtuustoaloitteeseen, ilmaiset kuukautissuojat	13
§ 49	Vastaus valtuustoaloitteeseen lukuseptin käyttöönotosta lastenneuvolassa	15
§ 50	Vastaus valtuustoaloitteeseen, äitiysfysioterapiaa neuvolapalveluiden yhteydessä	17
§ 51	Muut mahdolliset asiat, kysymykset ja ilmoitukset	19
§ 52	Kevään 2024 kokouspäivämäärät	20
§ 53	Kokouksen päättäminen	21

Kokouksen avaus, laillisuus ja päätösvaltaisuus

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 06.09.2023 § 40

Hallintosäännön 149 §:n mukaan toimitella päätää kokoustensa ajan ja paikan.

Hallintosäännön 150 §:n mukaan kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat.

Hallintosäännön 158 §:n mukaan avattuaan kokouksen puheenjohtaja toteaa läsnä olevat sekä onko kokous laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

Laki hyvinvointialueesta (611/2021) 108 §:n mukaan muu toimitella kuin valtuusto, on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Puheenjohtaja Gun Kapténs avaa kokouksen.

Päätös:

Puheenjohtaja Gun Kapténs avasi kokouksen klo 13:11.

Puheenjohtaja totesi kokouksen laillisesti kokoon kutsutuksi ja päätösvaltaisesti.

Pöytäkirjantarkastajien valinta

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 06.09.2023 § 41

Pohjanmaan hyvinvointialueen hallintosäännön 168 §:n mukaan pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla.

Pöytäkirja voidaan allekirjoittaa ja tarkastaa sähköisesti.

Pöytäkirjantarkastajiksi ehdotetaan jäseniä aakkosjärjestyksessä siten, että esitetään aina kahta vuorossa seuraavana olevaa listalta.

Pöytäkirjantarkastajiksi ehdotetaan jäseniä: Kenth Vikström ja Maria Tokou.
Ehdotetaan, että pöytäkirja tarkastetaan sähköisesti.

Päätös:

Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Kenth Vikström ja Ramieza Mahdi.
Pöytäkirja tarkastetaan sähköisesti.

Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 06.09.2023 § 42

Pohjanmaan hyvinvointialueen hallintosäännön 150 §:n mukaan kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat.

Esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset toimielimen päätöksiksi, lähetetään kokouskutsun yhteydessä, jolleivät erityiset syyt ole esteenä.

Ehdotetaan, että esityslista hyväksytään työjärjestykseksi.

Päätös:

Työjärjestys hyväksyttiin sillä muutoksella, että 46 § käsiteltiin 42 §:n jälkeen.

Tilannekatsaus hyvinvointialueen ajankohtaista asioista

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 06.09.2023 § 43

Jaosto saa säännöllisesti kokouksissaan ottaa kantaa sektorijohtajien tilannekatsaukseen hyvinvointialueen ajankohtaisista asioista.

Tilannekatsauksessa käydään läpi jaoston kannalta tärkeitä asioita, jotka valmistellaan viranhaltijatasolla.

Päätös:

Tilannekatsaus merkittiin tiedoksi.

Järjestöavustusten kriteerit vuodelle 2024

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 03.05.2023 § 33

Valmistelija

Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Toiminta-avustusten myöntämisen kriteerit vuoden 2024 tulee päivittää syksyyn mennessä. Tavoitteena on saada toiminta-avustusten hakuprosessia aikaistettua niin, ette hakemukset käsitellään vuoden vaihteeseen mennessä ja toiminta-avustukset saadaan maksuun heti vuoden 2024 alussa.

Vuoden 2023 kriteereitä ehdotetaan toimivan pohjana myös vuoden 2024 avustusten myöntämisen muuttamiseksi. Ehdotetut muutokset on liitteeseen merkittynä liitteeseen.

Laatuoja Mari Plukka

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen jaoston keskustelu päivitystarpeesta aloitetaan lähetekeskustelulla ja syksyn kokoukseen tuodaan ehdotus vuoden 2024 kriteereistä.

Päätös:

Jäsenet Katarina Näs ja Arja Miettinen sekä vammaisneuvoston edustaja Ann-Christine Stenkull-Aura ilmoittivat esteellisyydestään ja poistuivat asian käsittelyn ajaksi (yhteisöjäävi, hallintolain 28 §:n 1 mom:n 5. kohta).
Jaosto merkitsi keskustelun tiedoksi.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 06.09.2023 § 44
382/00.02.03.03/2023

Valmistelija

Mari Plukka

Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen jaoston tehtävänä on myöntää järjestöavustukset Pohjanmaan alueella toimiville järjestöille. Avustuksia myönnetään kriteeripohjaisesti. Kriteeristö pilotoitiin vuoden 2023 haussa, ja liitteessä on muutamia korjausehdotuksia vuoden 2024 avustusten myöntökriteereihin. Myös pelastustoimen avustuksia voi hakea vuoden 2024 aika sama kanavaa pitkin. Näiden hakemusten osalta pyydetään pelastusjohtajalta lausunto avustuksen myöntöön liittyen.

Ennenkö avustusten haku aukeaa, tullaan järjestämään infotilaisuuksia ja järjestöille lähetetään myös kirje, jossa kerrotaan tämän vuoden painopistealueet. Vuonna 2024 painotetaan erityisesti Hyvinvointialueen tulevaisuuden suunnittelun ja sopeuttamisohjelman mukaista toimintaa tukevia hakemuksia.

Laatuoja Mari Plukka

Jaosto käy keskustelun päivitetystä kriteereistä ja kommenttien jälkeen hyväksyy kriteerit.

Päätös:

Jäsenet Katarina Näs ja Arja Miettinen sekä vammaisneuvoston edustaja Ann-Christine Stenkull-Aura ilmoittivat esteellisyydestään ja poistuivat asian käsittelyn ajaksi (yhteisöjäävi, hallintolain 28 §:n 1 mom:n 5. kohta).

Jaosto hyväksyi kriteerit ja nimesi työryhmän hakemusten käsittelyä varten. Työryhmään

valittiin Åsa-Britt Forth-Snellman, Roberth Sjöström, Kenth Vikström, Asko Salminen ja Alekski Koivisto.

Liitteet

Liite 1 Jarjestoavustusten-kriteerit 2024

Liite 2 muutosloki_fiJärjestöavusten kriteerit hyte jaostoon 2024

Asiakastyytyväisyys ja asiakasosallisuus

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 06.09.2023 § 45
1016/00.02.03.03/2023

Valmistelija Mari Plukka

Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Väestön ja asiakkaiden osallistumista palveluiden suunnitteluun ja kehittämiseen on mahdollistettu vaikuttamistoimielinten kautta sekä erilaisten teemojen ympärille järjestetyissä tapahtumissa. Myös kokemusasiantuntijatoimintaa on päästy systemaattisemmin edistämään. Järjestöyhteistyön mallia on edistetty yhteistyössä niin järjestöjen kuin kuntien kanssa. Järjestöavustukset on maksettu ja täydennyshaku on käynnissä heille, jotka eivät ensimmäiseen hakuun ehtineet mukaan.

Asiakaspalautteet ovat pääosin olleet hyviä, NPS arvo on 60.

Osallisuussuunnitelmaa ollaan laadittu yhdessä useiden sidosryhmien kanssa ja se on tulossa hallitukseen syksyn 2023 aikana.

Laatujohtaja Plukka Mari

Tilannekuva merkataan tiedoksi.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.

Liitteet

Liite 3 Osallisuustoiminta

Osallisuussuunnitelman kommentointi

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 06.09.2023 § 46
1059/00.02.03.03/2023

Valmistelija Mari Plukka

Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Pohjanmaan hyvinvointialueelle ei ole aikaisemmin laadittu osallisuussuunnitelmaa.

Asiakaspalvelupäällikkö Sari West esittelee suunnitelman ensimmäistä versiota.

Osallisuussuunnitelmaan pyydetään kommentteja vaikuttamistoimielimistä, asiakasraadeista, järjestöneuvottelukunnasta sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaostosta, jonka jälkeen suunnitelmasta voidaan laatia aluehallituksen ja aluevaltuuston hyväksyttävä lopullinen suunnitelma.

Laatujohdaja Plukka Mari

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto merkitsee tiedoksi annetun informaation ja antaa osallisuussuunnitelmaa koskevat kommentit kirjallisena.

Päätös:

Jaosto keskusteli osallisuussuunnitelmasta ja jäsenillä on mahdollisuus lähettää kirjallisia kommentteja. Osallisuussuunnitelmaa koskeva selonteko merkittiin tiedoksi.

Liitteet

Liite 4 ÖVPH_Osallisuussuunnitelma 2023

Liite 5 Frågor_Kysymykset_osallisuussuunnitelmasta_delaktighetsplanen

Lähetekeskustelu, alueellisen hyvinvointisuunnitelman arviointi

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 06.09.2023 § 47
1089/00.02.03.03/2023

Valmistelija Sjöström Pia-Maria
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Valtuusto hyväksyi alueellisen hyvinvointisuunnitelman ja sen osasuunnitelman kuluvalle valtuustokaudelle 16.12.2022 (§ 127). Suunnitelma arvioidaan vuosittain.

Sektorijohtaja, lapset, nuoret ja perheet Sjöström Pia-Maria

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto keskustelee alueellisesta hyvinvointisuunnitelmasta osana arviointiprosessia.

Päätös:

Keskustelu merkittiin tiedoksi.

Merkittiin, että Andreas Hjulfors poistui 47 §:n käsittelyn jälkeen.

Liitteet

- Liite 6 Alueellinen hyvinvointisuunnitelma
- Liite 7 Alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma

Vastaus valtuustoaloitteeseen, ilmaiset kuukautissuojat

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 06.09.2023 § 48
358/00.02.03.03/2023

Valmistelija Sjöström Pia-Maria
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihe), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Johanna Holmäng on 16.12.2022 tehnyt valtuustoaloitteen ilmaisista kuukautissuojista hyvinvointialueen peruskouluissa ja toisen asteen oppilaitoksissa. Aloitetta perustellaan sillä, että yhteiskunnan olisi sopeuduttava paremmin naisten olosuhteisiin ja että kuukautissuojien saatavuuden pitäisi olla yhtä itsestään selvää kuin se, että vessassa on vessapaperia. Aloitteen mukaan kuukautissuojien pitäisi olla ilmaisia, sillä kuukautissuoja on välttämätön hygieniatuote, jota ilman menstruovat ihmiset eivät voi olla. Kaikilla ei ole varaa ostaa sellaisia suojia kuin he haluaisivat tai heidän on harkittava, kuinka usein he voivat vaihtaa suojan tai onko heillä varaa ostaa uusi paketti siteitä. Ilmaisten kuukautissuojien jakaminen vähentäisi myös kuukautisiin yhä liittyvää tabua ja häpeää.

Hyvinvointialueen joissakin kouluissa on saatavilla ilmaisia kuukautissuojia, asia on silloin järjestetty oppilasraadin tai vastaavan toimesta. Myös terveydenhoitajilla on usein varastossaan kuukautissuojia, joita he voivat tarvittaessa antaa niitä tarvitseville oppilaille. Vuonna 2022 Pohjanmaalla oli 12–19-vuotiaita tyttöjä ja naisia noin 8 100 henkeä, joille ilmaisia kuukautissuojia tarjottaisiin. Jos ajatellaan, että he käyttäisivät kaksi ilmaista kuukautissuojaa päivässä kolmena päivänä kuukaudessa ja yhdeksänä kuukautena vuodessa, olisi kuukautissuojien tarve runsaat 400 000 kuukautissuojaa vuodessa. Todennäköisesti kaikki eivät kuitenkaan käyttäisi palvelua, ainakaan tässä laajuudessa. Kuukautissuojia voisi olla vapaasti saatavilla vessoissa, mutta hävikin minimoimiseksi voidaan käyttää jakelulaitetta, joka antaa esimerkiksi yhden siteen/tamponin minuutissa.

Kuukautissuojien kustannukset ovat tasa-arvokysymys, ja asia on tärkeä nostaa esiin. Kuukautissuoja on kuitenkin normaali hygieniatuote, ei tuote, jota käytetään sairauden ehkäisemiseen tai hoitamiseen. Nuorten neuvominen ja ohjaaminen sopivien tuotteiden pariin ei myöskään ole asia, joka vaatii sosiaali- ja terveydenhuollon koulutuksen. Hyvinvointialueella on noin 20 koulua vuosiluokille (6) 7–9 ja noin 35 toisen asteen oppilaitosta. Kuukautissuojia tarvitaan kuitenkin usein jo luokilla 5–6, miksi alakoulutkin olisi laskettava mukaan. Vaikka kyseessä on osittain kustannuskysymys, on se pikemminkin periaatteellinen kysymys hyvinvointialueen vastuualueesta. Jos ilmaisia kuukautissuojia halutaan tarjota kouluissa, asia kuuluu ennemminkin siihen osaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä, joka kuuluu kuntien alaisuuteen. Valmistelu tukee yllä mainittuun viitaten ajatusta ilmaisista kuukautissuojista menstruoville naisille, mutta se ei puolla sitä, että hyvinvointialue vastaisi siitä, että oppilaitoksissa olisi saatavilla ilmaisia kuukautissuojia oppilaille.

Sektorijohtaja, lapset, nuoret ja perheet Sjöström Pia-Maria

Ehdottaa, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto hyväksyy osaltaan vastauksen aloitteeseen ja vie asian hallituksen käsiteltäväksi

Päätös:

Jaosto hyväksyi vastauksen ja aloite toimitetaan hallitukselle.

Liitteet

Liite 8 Aloite Ilmaiset kuukautissuojat 16122022

Vastaus valtuustoaloitteeseen lukureseptin käyttöönotosta lastenneuvolassa

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 06.09.2023 § 49
359/00.02.03.03/2023

Valmistelija Sjöström Pia-Maria

Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Rebecca Åkers on jättänyt 20.2.2023 valtuustoaloitteen, jossa hän ehdottaa, että Pohjanmaan hyvinvointialue vahvistaa yhteistyötä alueen kirjastojen kanssa ja ottaa käyttöön lukureseptin alueen neuvolayksiköissä. Mallia voitaisiin ottaa Pirkanmaan Pälkäneeltä, jossa neuvola jakaa lukureseptejä kaikille 1-6-vuotiaille lapsille. Lukuresepti ”määrätään” neuvolakäynnin yhteydessä, ja siihen kuuluvan neljän kirjan ”lääkeannoksen” voi noutaa kirjastosta. Kirjasto on valinnut sopivat kirjat kullekin ikäryhmälle. Mukana on myös helppolukuisia kirjoja perheille, joissa ei ole ennestään arjen lukemiskulttuuria. Aloitteen perusteluna todetaan, että Suomessa on havaittu uusi ilmiö; kolmevuotiaat, jotka eivät osaa puhua.

Kieli opitaan kuulemalla ja puhe matkimalla, ja siihen tarvitaan mallia aikuiselta. Nykyään monet vanhemmat puhuvat lapsilleen vähemmän kuin ennen, ja usein sekä lapset että aikuiset viettävät paljon aikaa erilaisten ruutujen ääressä, mikä vähentää kielellistä vuorovaikutusta. Läheskään kaikki vanhemmat eivät lue lapsilleen, vaikka lapselle ääneen lukemisella on todettu olevan paljon myönteisiä vaikutuksia. Ääneen lukemisella on vaikutuksia lapsen puhumaan oppimisen sekä lapsen ja muun perheen vuorovaikutus- ja tunnetaitojen kannalta. Asiasta on keskusteltu lasten ja perheiden sektorin ohjausryhmässä, ja lastenneuvolalta ja puheterapialta on pyydetty kommentit. Asiaa on käsitelty myös sosiaali- ja terveydenhuollon johtoryhmässä.

Hyvinvointialueen lastenneuvoloissa useimmat ottavat esille ääneen lukemisen tärkeyden, vaikka sitä ei olekaan määritetty kuuluvaksi minkään tietyn neuvolakäynnin sisältöön. Monessa paikassa jaetaan esim. Suomen kulttuurirahaston sponsorioimia kirjakasseja lapsen ensimmäisten vuosien neuvolakäyntien yhteydessä, ja monet neuvolat tekevät myös hyvää yhteistyötä kirjastojen kanssa, jotka kutsuvat vanhemmat ja lapset käymään kirjastossa.

Hyvinvointialueen puheterapeutit pitävät ideaa hyvänä ja ovat omalta osaltaan mielellään mukana kehittämässä yhteistyötä. He korostavat, että nämä mahdollisuudet on tärkeää tarjota myös lapsille, joiden vanhemmat tulevat eri kulttuureista ja joilla on eri äidinkieliä ja koulutustasoja.

Hyvinvointialue suhtautuu omalta osaltaan myönteisesti kuntien kirjastojen, neuvolatoiminnan ja puheterapian yhteistyön kehittämiseen lasten kielellisen ja tunne-elämän kehityksen edistämiseksi muun muassa jonkinlaisen lukureseptin avulla. Kehittämialue ei aiheuttane suuria lisäkustannuksia ja se huomioidaan vuoden 2024 toiminnan suunnittelussa

Sektorijohtaja, lapset, nuoret ja perheet Sjöström Pia-Maria

Ehdottaa, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto hyväksyy omalta osaltaan vastauksen aloitteeseen ja vie asian edelleen hallitukseen

Päätös:

Jaosto hyväksyi vastauksen seuraavalla lisäyksellä: ”Kirjastoja tulee kuulla asiassa mahdollisimman pian ja niiden näkemykset otetaan huomioon. Kirjastot tulee osallistaa lukureseptin konkreettisen käyttöönoton suunnitteluun.” Aloite toimitetaan hallitukselle.

Liitteet

- Liite Aloite - Lukureseptin käyttöönottoaminen neuvoloissa yhteistyössä kuntien
9 kirjastojen kanssa

Vastaus valtuustoaloitteeseen, äitiysfysioterapiaa neuvolapalveluiden yhteydessä

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 06.09.2023 § 50
369/00.02.03.03/2023

Valmistelija Sjöström Pia-Maria
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihe), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Lotta Alhonnoro on jättänyt 20.2.2023 valtuustoaloitteen, joka koskee äitiysfysioterapiaa neuvolapalveluiden yhteydessä. Aloitteen mukaan äitiysfysioterapia vaikuttaisi merkittävästi synnyttäjien hyvinvointiin, fyysiseen toimintakykyyn ja elämänlaatuun. Moni nainen kärsii synnytyksen jälkeen lantionpohjan ja vatsalihasten ongelmista, ja aloitteen mukaan tällä hetkellä usein ainoa naisten saama ohje on kirjallinen tiedote lantionpohjan lihasten harjoittelun tärkeydestä, mutta monet hyötyisivät ammatillisesta ohjauksesta ongelmien ehkäisemiseksi. Aloitteen mukaan tämä voitaisiin toteuttaa tarjoamalla jokaiselle tulevalle äidille neuvolapalveluiden yhteydessä tukea ja esimerkiksi käynnin fysioterapeutilla ennen ja jälkeen synnytyksen.

Aloitteesta on keskusteltu hyvinvointialueen johtoryhmässä ja asiasta on pyydetty lausunto naistentautien ylilääkäriltä, äitiysneuvolalta ja fysioterapialta.

Heikosta lantionpohjasta kärsivillä naisilla on usein jo varhaiskeski-ikässä virtsankarkailuongelmia ja usein myös selkävaivoja ja toisinaan epämääräisiä alavatsaoireita. Toisaalta on myös paljon naisia, jotka jännittävät lantionpohjan lihaksia jatkuvasti, mikä saattaa johtaa ajan mittaan yliaktiiviseen virtsarakkoon ja siitä johtuvaan tihentyneeseen virtsaamistarpeeseen. Monilla naisilla on puutteelliset tiedot siitä, mikä lantionpohja on ja miten sitä tulisi harjoittaa.

Eri kuntien äitiyshuoltoon on kuulunut vaihtelevissa määrin fysioterapiaohjausta ennen synnytystä ja sen jälkeen tehtävissä harjoituksissa. Ennen kotiin lähtöä äidit saavat synnytysosastolta kirjalliset ja osittain suulliset ohjeet lantionpohjaharjoittelusta. Jos heillä on jo osastolla ollessa hyvin vaikeita ongelmia, esim. virtsan- tai ulosteenkarkailua, tai jos heillä on ollut laaja erkauma, he saavat lähetteen fysioterapeutille, joka tapaa heidät synnytysosastolla ja varaa sen jälkeen ajan seurantakäynnille. Lisäksi hyvinvointialueen verkkosivuilla on erityyppisiä videomuotoisia ohjeita ja harjoituksia.

Perhevalmennuskursseja ollaan parhaillaan yhtenäistämässä, ja niissä fysioterapiaohjaus on edelleen tärkeässä asemassa. Ohjaus tulee olemaan ensisijaisesti virtuaalista, jotta kaikille voidaan tarjota tasavertaista palvelua, ja lisäksi sitä voitaisiin täydentää erikoiskoulutuksen saaneen fysioterapeutin luennoilla, jotka olisi suunnattu kaikille synnyttäjille. Yksilöllisiä fysioterapiakäyntejä tarjotaan, jos äidillä on ongelmia, joihin hän tarvitsee apua.

On tärkeää painottaa kokonaisuutta, jossa naiset saavat tietoa siitä, että sekä vatsa- ja selkälihaksia että lantionpohjan lihaksia tulee harjoittaa ja että se tulee tehdä oikealla tavalla hyvän ryhdin ja vahvan lantionpohjan saamiseksi ja siten tuki- ja liikuntaelinoireiden ja virtsavaivojen ehkäisemiseksi tulevaisuudessa. Tämä noudattaa myös hyvinvointialueen linjaa ehkäiseviin palveluihin panostamisessa. Hyvä ajankohta tälle on raskauden ja synnytyksen aika. Hyvinvointialueella syntyi vuonna 2022 noin 1600 lasta, ja erikoistuneen fysioterapeutin yksilöllisten käyntien tarjoaminen kaikille äideille tarpeesta riippumatta veisi resursseja ja vaatisi lisähenkilöstöä. Kustannustehokkaampi menetelmä on vanhempainvalmennuksen kehittäminen kaikille synnyttäjille annettavalla hyvällä tietopakettilla ja asian ottaminen järjestelmällisesti esille äitiysneuvolakäyntien yhteydessä, jotta voidaan tunnistaa naiset, jotka tarvitsevat fysioterapeutin yksilöllistä ohjausta, jota tulee tarjota tasavertaisesti. Tämä voidaan toteuttaa pitkälti nykyisillä henkilöstöresursseilla.

Sektorijohtaja, lapset, nuoret ja perheet Sjöström Pia-Maria

Ehdotetaan, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto hyväksyy omalta osaltaan vastauksen aloitteeseen ja vie asian edelleen hallitukseen.

Päätös:

Jaosto hyväksyi vastauksen ja aloite toimitetaan hallitukselle.

Liitteet

Liite 10 Valtuustoaloite Äitiysfysioterapiaa neuvolapalveluiden yhteydessä

Muut mahdolliset asiat, kysymykset ja ilmoitukset

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 06.09.2023 § 51

Muut mahdolliset asiat, kysymykset ja ilmoitukset.

Päätös:

Saapuneiden kysymysten vastaukset ovat liitteessä

Liitteet

Liite 11 Ajankohtaiset asiat

Kevään 2024 kokouspäivämäärät

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 06.09.2023 § 52
1113/00.02.03.03/2023

Valmistelija

Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Ehdotetaan seuraavia kokousaikoja keväälle 2024.

Kokous keskiviikkona 24.1.2024 klo 13-16

Kokous keskiviikkona 6.3.2024 klo 13-16

Workshop keksiviikkona 10.4.2024 klo 13-16

Kokous keskiviikkona 22.5.2024 kl 13-16

Sektorijohtajat:

Ehdottaa, että jaosto päättää hyväksyä ehdotetut päivämäärät.

Päätös:

Jaosto hyväksyi päivämäärät.

Kokouksen päättäminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 06.09.2023 § 53

Kokouksen päättäminen.

Päätös:

Puheenjohtaja julisti kokouksen päättyneeksi klo 15.23.

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 40, § 41, § 42, § 43, § 45, § 46, § 47, § 48, § 49, § 50, § 51, § 52, § 53

Muutoksenhakukielto

Edellä mainituista päätöksistä ei saa tehdä lain hyvinvointialueesta 141 § mukaan oikaisuvaatimusta eikä aluevalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 44

Oikaisuvaatimusohjeet

Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä:

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), sekä hyvinvointialueen jäsen.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Jos oikaisuvaatimus päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen ja se on tekijän allekirjoitettava.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän (7) päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena (3) päivänä viestin lähettämisestä.

Omistajakunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän (7) päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen käsittely on maksutonta.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää kirjaamosta (yhteystiedot alla).

Pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa, www.pohjanmaanhyvinvointi.fi.

Oikaisuvaatimusviranomaisen:

Pohjanmaan hyvinvointialue / hallitus

Hietalahdenkatu 2-4

65130 Vaasa

kirjaamo@ovph.fi

Käyntiosoite: Hietalahdenkatu 6, X-talo 1. krs. Aukioloaika maanantaista perjantaihin klo 9-14.